

Matuszewski, Adam

"Polscy Nobliści. Stulecie przyznania pierwszej Nagrody Nobla Marii Skłodowskiej-Curie. Dwudziesta rocznica przyznania Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie. Materiały pokonferencyjne, 8-9 grudnia 2003 r. Pałac Staszica", Warszawa 2004 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 49/3-4, 259-260

2004

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

od czerwca do listopada 1920 r. Autorzy przedstawili także udział opisywanych przez siebie oddziałów w wojnie polsko-sowieckiej. Omawiane studia są efektem żmudnej kwerendy archiwalnej prowadzonej przez autorów w archiwach rosyjskich ukraińskich, litewskich oraz polskich w ramach realizacji, finansowanego przez Komitet Badań Naukowych, projektu zatytułowanego: *Jazda przeciwników Wojska Polskiego w okresie walk o granice Drugiej Rzeczypospolitej w latach 1918–1921*. Książka zaopatrzona jest również w indeksy osobowy i geograficzny.

Leszek K u ź n i c k i : *Protozoologia w Polsce 1861–2001*. Warszawa 2003 309 s., ind. Problemy Naukowe Współczesności.

W omawianej pracy autor analizuje drogi rozwoju badań dotyczących pierwotniaków. W pierwszych dwóch rozdziałach zostały przedstawione: geneza protozoologii i zmiany jej zakresu w XIX i XX w., proces wyodrębniania się protozoologii spośród innych nauk biologicznych, międzynarodowe stowarzyszenia, kongresy i czasopisma protozoologiczne. W dalszych rozdziałach autor przedstawił charakterystykę dziejów protozoologii w Polsce oraz jej problematykę badawczą i dokonania w latach 1919–2001. Na końcu swojego opracowania autor zamieścił w układzie alfabetycznym biogramy najwybitniejszych polskich protozoologów. Książka jest także zaopatrzona w streszczenie w języku angielskim oraz skorowidze nazwisk i nazw łacińskich.

Polscy Nobliści. Stulecie przyznania pierwszej Nagrody Nobla Marii Skłodowskiej-Curie. Dwudziesta rocznica przyznania Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie. Materiały pokonferencyjne, 8–9 grudnia 2003 r., Pałac Staszica. Warszawa 2004 Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie, Archiwum Polskiej Akademii Nauk, Muzeum Woli, 79 s., il.

Książka jest zbiorem referatów wygłoszonych podczas odbywającej się w dniach 8–9 grudnia 2003 r. w Pałacu Staszica międzynarodowej konferencji. We *Wstępie* do omawianej publikacji Małgorzata Sobieszczak-Marciniak zaznaczyła, że pierwszy dzień konferencji, z udziałem zaproszonych gości z Wielkiej Brytanii, Francji, Szwecji, Austrii i Polski, adresowany był do specjalistów z dziedziny chemii, onkologii i fizyki, przy czym wszystkie referaty wygłaszane były w tym dniu w języku angielskim. Natomiast referaty prezentowane podczas drugiego dnia konferencji miały bardziej popularnonaukowy charakter i wygłaszane były w języku polskim. W książce zamieszczono cztery referaty angielskojęzyczne i sześć referatów polskojęzycznych. W pierwszym z wygłoszonych po angielsku referatów Karin Blanc przedstawiła laureatów (1903), Nagród Nobla z zakresu fizyki.

W kolejnym referacie Andrzej Kułakowski opisał historię, założonego w 1921 r. pod honorowym patronatem Marii Skłodowskiej-Curie, Instytutu Radowego w Warszawie, przekształconego po wojnie w Instytut Onkologii. W następnym artykule Irmgard Wimmmler zestawił biografie oraz osiągnięcia naukowe Marii Skłodowskiej-Curie i amerykańskiego wybitnego fizyka – J. Roberta Oppenheimera. W ostatnim referacie Izabela Kwiatkowska przedstawiła historię ufundowania w 1991 r., wypłacanej rokrocznie, nagrody za najwybitniejsze osiągnięcia w dziedzinie polskiej nauki, zwanej Polską Nagrodą Nobla. W pierwszym opublikowanym w omawianej książce po polsku artykule Hanna Krajewska przedstawiła krótką biografię Alfreda Nobla oraz historię ufundowanej przez niego nagrody. W następnym, zatytułowanym *Maria Skłodowska-Curie, laureatka dwóch Nagród Nobla*, Małgorzata Sobieszczak-Marciniak przedstawiła obszerną biografię Marii Skłodowskiej-Curie. Życia i działalności tej uczzonej dotyczył również referat Jana Piskurewicza, zatytułowany *Wątki edukacyjne w życiu i działalności Marii Skłodowskiej-Curie*. Jego krótkie streszczenie zostało zamieszczone w omawianej publikacji. Autor zaznaczył w nim, że brak jest w polskiej literaturze takich opracowań na temat Marii Skłodowskiej-Curie, „które pokazywałyby ją w roli uczącej się i nauczającej innych, w roli uczennicy i studentki, nauczycielki i profesora uniwersytetu”. W kolejnym artykule, *Pokojowa Nagroda Nobla. Lech Wałęsa*, Joanna Arvaniti przedstawiła nie tylko okoliczności przyznania Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie, ale także historię jej ustanowienia oraz sylwetki najwybitniejszych jej laureatów z lat 1901–1983. W kolejnym referacie Lidia Świerczek przedstawiła sylwetki *Polskich laureatów Literackiej Nagrody Nobla*. Natomiast w ostatnim zamieszczonym w omawianej książce artykule, zatytułowanym *Literacka Nagroda Nobla. Czesław Miłosz i Wiesława Szymborska*, Dorota Pietrzakiewicz przedstawiła nie tylko okoliczności przyznania tej nagrody Miłoszowi i Szymborskiej, ale także stosunek Alfreda Nobla do literatury oraz wspomniała wcześniejszych jej laureatów i wybitniejszych kandydatów do niej. Uzupełnieniem książki są, dołączone do poszczególnych artykułów, liczne portrety i zdjęcia rodzinne prezentowanych noblistów oraz fotografie miejsc związanych z ich pracą.

Szkola w społeczności lokalnej. Pod redakcją Dzierżymira J a n k o w s k i e g o . Kalisz 2003 Wydział Pedagogiczno-Artystyczny UAM, 305 s., ind.

Książka zawiera materiały z ogólnopolskiej konferencji naukowej, pt. *Szkola w samorządnej społeczności lokalnej*. Znalazło się w niej 25 referatów, w których: Czesław Banach rozpatrywał współczesną i przyszłą szkołę jako *system społeczny i organizacyjny*, Alicja Kargulowa omówiła zadania szkoły w kontekście *dylematów współczesności*, Krystyna Ferenc przedstawiła *Wizje i misje*